

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztény Pál urak kereskedésében, hol egyes számlák is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tördeltőszobában. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj. Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Királyutca 60. sz.) Bécében: Haasenstejn és Voglner (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf-Mosse off. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart. Nyitólár cikkeik: sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez címzendők. Előfizetéseket a hirdetések díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Megtörtént!

Medgyes, jun. 7-én.

ar. — Megtörtént: a szász pártok jövő programja megállapított. Hét egész napig folyt a heves szellemi csatározás és a küzdelem vége, dija: közös győzelem; egyetértés.

Az egyesítő program ugyan még csak papíron van, s csak a választottak kis köre fogadta szívébe az üdvözítő ígét, hanem a Medgyesre gyült értelmiség eme csoportja eléggé befolyásos, eléggé ügyös arra, hogy az eszmét Sachsenland-szerte elterjessze, a megállapodásoknak érvényt szerezzen s így az ígét megtestesítse.

A szász küldöttek teljes számmal jelentek meg a medgyesi Sachsenlagon. Már június 3-án folytak az előtervezetek, melyben a brassói Gött J. vitte a koronátságot. Az eszmecsere élénk volt, különösen a tekintélyek debatíroztak. Felolvasztották a többiek által szerkesztett „javaslat”, úgy a többfelől beküldött módosítványok. Az előadó szerepét Gebbel Fer. vitte, ismertette a programjavaslatot úgy a benyújtott módosítványokat is. A tüzesebb vita más napra halasztott!

Jun. 4-én az előtervezeteken ismét abban állapodtak meg, hogy az érdemleges tárgyalást a teljes nyílt gyűlésre hagyják, mely tíz óraker kezdődött meg.

Mintegy 200 tag gyűlt a luth. főegyházba. A nap fontosságát Obert éves beszédében fejtette. Megválasztották: elnöknek Brandsch lelkész, al-elnököknek: Kästner senator és Dr. Lindner, jegyzőnek: Heinrich és Hoch tanárok.

Az elnök megnyitó beszéde után azonnal hozzáfűt a program egyes pontjainak megvitatásához, időt nem vesztegetve. Legelőbb is a helyhatóságok és községek rendezésére vonatkozó rész tárgyalatott pontonként s miután elvi eltérések is mutatkoztak, e kérdés egy 24 tagú bizottsághoz utasították; a tagokat az elnök azonnal ki is nevezte s így a gyűlés d. u. 2 óraker szétoszlott.

A huszonnégyes comitő éjfélig tanácskozott a zeneegylet termében; a gyűlés többi tagjainak jelenlétében. A vita higgadt volt; érvekkel küzdöttek az ó- és ifjú szászok különböző árnvalatit képviselő férfiak, mindnyájan igyekeztek egymást capacitálni s e mellett nagy szorgalommal és buzgósággal keresték a közvetítés útját. Ezt meg is találták. Kösönösen engedtek s így egyetlen pont kivételével mindenben kiegyeztek.

Az egy nevezetes pont eldöntését más napra halaszták.

Június 5-én már reggel 6 óraker megkezdett a bizottsági tanácskozás. A szellemi tusa újra órákig folyt, de a jóakarát és kölesönös bizalom végre is megtalálta a compromissum alapját: Obert és Dück indítványa volt ez, mely azután egyhangulag elfogadtatott oly formán, hogy az elvi kérdés eldöntése „a legközelebbi egyetem-gyűlésre, mint a szász nemzet legális képviselőit hagyassék, a hol azután a parlamenti alapelvnek hódolva, a kisebbség fogadja el azt, mit a többség határozand. Ez által a program II. része végleg meg volt állítva.

Hozzáfűt az I. és III. részhez. Bauszner G. a jövő magyar parlamentben szász képviselőink által követendő taktikát illetőleg indítványt tett, de azt az egyetértés kedvéért Obert felszólására visszavonta, s így délben már a 24-es comitő egészen készen volt a „szász nemzeti program” szerkesztésével.

Délután 3 óraker e szerkezet a templomban összegyűlt teljes ülésben felolvasztatott s minden változtatás nélkül egyhangulag elfogadtatott.

Nagy felkesedéssel és elérzékenyülten fogadák e hírt az egész városban, a gyülekezet kebelében pedig Schulerus pap emelék ki a tény örvendetes voltát, fontosságát hisz: a szász nép egyesült, a program mellé egy emberként sorakozott!

Ezek után a gyűlés megköszönte az elnök tapintatos vezetését, a 24-esek lelkiismeretes fáradozását. A programot minden jelen volt aláírta; közöltetni fog az valamennyi hazai német lapokban (miért nem a magyar és román lapokban is? Szerk.); egyúttal fel-fogják hívni az összes szász választottakat: csatlakozzanak e programhoz, írják alá azt s névalírásaikat közölik a szász lapok után.

A gyűlésben a program aláírta, a többiekre nézve Gebbel indítványa egy bizottság választatott meg a szász választottakat illető intézkedések megtételére.

A gyűlés folyama alatt üdvözöl táviratok érkeztek az erdélyi szászok bécsi és grázi egyletől; több szász hazától Németországból s a bécsi „nagy német” egylettől; mindezeket örömmel fogadták s azonnal viszonozták, mert mint egy szász hazafi mondá: érezték, hogy az erdélyi szászszág

soha sem szünt meg érezni azt, hogy ő a nagy német nép keletre szakadt tagja, ki ily távol is híve a nagy anya-nemzetnek!

Az értekezlet hevélyeit csillapítandók s az egyetértés örömeinek élvezetét fokazandók — a gyülekezet tagjai kéjkirándulást rendeztek Kis-Kapusra a vasuton. (nem fáradoztak messze! Szerk.), estve pedig visszatérve Medgyesre a „zum Schützen” vendéglőben tarták meg a nagy áldomást. A „szász nemzeti program” most azért nem ismerteltük, mert a szász lapok úgy is hozni fogják teljes szövegében.*)

Lapszemle.

A „Reform” különös barátság jelét látja az olasz koronah. berlini látogatásában, mi 66 óta folyton tart. Az orosz nincs e barátságban, valamint mi sem, csak a béke fenntartása czéljából tart minket kegyében Bismarck minék vége lehet könnyen, ha az érdekközösség megszűnik, azért készen kell létünk, hogy bármely eshetőség készületlen ne találjon minket.

A „P. Lloyd” nem hiszi hogy az Alabama-kérdés szakításra és komoly ellenségeskedésre vezethető a két érdekel hatalom között. Amerika követeléseit a legszerényebb mértékre fogja leszállítani s a mi a főnehézséget illeti: a jövőre való kötelezést, melytől Anglia annyira irítozik, a genfi döntő bíróságnak hihetőleg sikerülend ezt is elhárítani. A lap továbbá kételkedik azon is, hogy a török kik a kabinet csiklandós helyzetét (támadásra használják) e tekintetben célt érniék, ha Gladstone nem mulasztja el, Európa közvéleményét s az angolok rokonszenvét az által biztosítani magának, hogy inkább a szerződést ejti el, sem hogy túlságos engedékenység által a nemzet becsületét kompromittálja.

Legújabb táviratok.

Ujvidék, június 8. A „Srbsky Narod”, Orskovics ismertés rőpirata ellen óles hangon írt cikket hoz, melyben oly conspirató létezését, consistálja, mely nemcsak az osztrák-magyar, hanem a szerbiai dynastia ellen is irányul. Ugyane lap kárhoztatja azon tendenciát, mely Szerbiát feltélenül Oroszország karjaiba kívánja hajtani. Szerbiát több veszély fenyegeti Oroszország részéről, mint bárholonnan. Végre nem érti a „Srbsky N.”, hogyan fogadhat a szerb kormány oly hazaárulokat szolgálatába, minő Oroskovics.

Bécs, jun. 8. Nem valósul meg azon közlés, mintha eszázr ó felsége Frankfortba fogna utazni; — valamint arról sem tudnak semmit, hogy az olasz koronaörökös ide szándékoznék jönni.

Bécs, jun. 8. A világkiállítási újság ismételve emlékezteti a kiállítókat, hogy e hó 30-kan tul a kiállítási tér iránti jelentkezések nem fogadtatnak el; figyelmezteti az illetőket, hogy lehetetlen a határidőt meghosszabbítani. A lap egyszermind óva inti a kiállítókat, hogy ne csináltassanak addig szekrényeket, míg az átengedendő tér mennyiségéről nem értesítettek.

Bécs, jun. 8. A képviselői körökben azt fiúrlék, hogy a bir. tanács csak e hó 20-án fog elnapoltatni.

Prága, jun. 8. A „Bohemia” jelenti, hogy a porta egyelőre bizalmas tiltakozást intézett Belgrádba; a Porta nem fogja eltérni, hogy az ő souverainitása alatt levő állam a maga viszonyait Austria-Magyarországhoz népjogellenesen compromittálja.

Róma, jun. 7. Mint állítják, a szent szék és Oroszország közt, a lengyel egyház kérdésére vonatkozólag folyamatban lévő tárgyalások Oroszországra nézve kedvezőleg, majdnem egészen be vannak fejezve.

A franciaia nemzetgyűlés 6-ki ülésében folytattatott a katonai szolgálat tartama főjötti vita. Trochu tábornok az activ hadseregénél csupán 3 évi szolgálati idő mellett szól; s hosszasan fejtegetett egy oly rendszert, mely a katonák mennyiségére s minőségére vonatkozik, s a nemzetnek a hadsereg általi neveltetése s moralizálása tekintetében kedvező eredményeket fogna előidézni.

Zágráb, jun. 6. Ivanicsba a tömeges kihágások folytán királyi biztos küldetett. Hosszadalmas vizsgálatoknak nézhetni e tárgyban elébe. Az ellenzéki lapok tegnap és ma elkoboztatták.

Zágráb, jun. 7. A nemzeti párt egy értekezleten elhatározta, hogy kész a magyar országgyűlésre kormánypárti tagokat választani. Mazuranovics volt kanzellár a királyi paransa folytán tegnap Bécsbe utazott, ma követi őt Prica osztálytanácsos.

Horváth Mihály megnyitó beszéde, az orsz. közokt. tanács alakuló gyűlésén.

(Folytatás.)

Nem kis megütközéssel hallám ennél fogva gáncsolatni e tanács megalakítását oly férfaktól, kikről azt miveltésük mellett épen nem vártam; oly lapoktól, melyek rendszeren helyes eszmék szővívi. Érvük jobbara csak az volt, hogy ily tanács a legmiveltőbb országokban sem létezik; nálunk sem szükséges tehát; hanem ha

talán a miniszter akarná könnyíteni a vállain fekvő felelősség súlyát. De ezen arant bizonyosan nem gondolták meg, midőn e gáncsolat emelték, hogy ama mivelt országokban épen azért nem létezik ily tanács, mivel már miveltőbbek, mintsem, hogy arra még szükségük volna; hogy ott mind az államhatalom, mind maga a társadalom már legalább is egy század óta fáradozik a közoktatási ügy emelésén, s virágzatának magas foka ott egy hosszú század munkájának eredménye. Nem gondolták meg, hogy azon mivelt országokban már régóta létezik nagyobb része mindannak, a mit nálunk csak ezután kell s, azt is lehetőleg gyorsan, hogy ne mondjam, ragyogzó előteremtünk, nehogy a körülöttünk dagadozó ár hullámaj által elborítottassunk. Ily tanács igen mulhatlanul szükséges, hol e téren annyit teendő mint nálunk, s hol a miniszterium részint a törvényhozás, részint az administratio terén anyifélelvel elfoglalva ügyelmét mindenre kellőleg ki nem terjesztheti; a tanulmányi ügyek közegeiben pedig oly nagy a képzetséghiány, s a legszerényebb falusi iskoláktól kezdve, a középiskolákon keresztül az egyetemig, mondhatni: minden reformra, átalakításra vagy teremésre vár. A mostoha viszonyok miatt kényszerűleg elmaradt országokban, mint a minő hazánk, ily nagy feladat megtejtésére, mint a milyen a közoktatás jó karba emelése, szükséges, hogy az elterendő célt a legnagyobb világosságban lássuk, a mindenünnen feltoronyosuló akadályokat egész valóságukban szemünk elé állítsuk, a szükséges eszközöket a legpontosabban kiszámítsuk, s azok mirefordítása körül a legszigorubb takarékosággal járjunk el, nehogy külföldben a drága időt elvesztegessük, a kedvező körülményeket elszalasztassuk, a pénzt keresztülvihetetlen czélokra pazaroljuk, s a jó eredmény helyett teljes bukás álljon helyé. Ilytől elkerülhessük s jó szándékú törekvéseinket siker koszorúzza, közoktatási ügyünk virágzatra emelkedjék, első sorban erős akaratra, lángbuzgalomra, ernyedetlen kitartásra, van szükségünk. De mindez korántsem elég a cél elérésére, mely ezen felül még folytonos tanulmányt, számos szakfordítók gyakori beható tanácskozását, eszmecserejét, és tisztázását is igényli, hogy kiderüljön, az elméleti javaslatok közül mit és miként alkalmazhatunk sajátosság körülményeink közt leg-sikeresebben. Más miveltbb államok is több évtized óta foglalkoznak a közoktatás problémáival; de még ott is számos kérdés, maradt maiglan megoldatlan tárgya a legjelesebb erők nyomozásainak. Nálunk pedig, hogy a létesítendő reform sajátosság körülményeinknek is megfeleljen, az ily megoldatlan kérdések száma egész legio.

Am tartsum egy rövid, futólagos szemlélt a közoktatási téren legsürgősebb teendőink felett, s látni fogjuk, mily nagy a szükségünk ily közoktatási tanácsra. Tartózkodni fogok visszaélni önküürlemével, s csak néhány tárgyat s ezeket is csak röviden, felületesen leszek említendő, leginkább az iskolának az államhoz való viszonyát tartván szem előtt.

Itt van mindenek előtt a népnevelés, népiskola ügye. Hogy ennek röviden nem is mérlegelhető nagy fontosságát szemünk elibe állítsuk, legyen elég, csak arról megemlékeznünk, hogy helyreállított alkotmányunk sarkköve az önkormányzat, melynél fogva a polgárok egész tömege feljogosítva, sőt kötelezve is van, nagy résztvenni a közügyek ellátásában. Mindinkább oly politikai cselekvényekbe vonatik be a nép, melyeknek kellő végrehajthatása oly miveltégi fokot feltételez, melyet csak jó népiskolák által lehet elérni. A községek kiterjesztett önkormányzata, melyre az előjárókat maga a nép választja, az államczélokra szükséges különféle választások, a hihetőleg nem sokára törvény által megalapítandó esküdt bíróságok, az egyházi autonomia, mely több vallásfelekezet kebelében már tényleg fenáll, s a katolikusoknál is létesülésnek indított, a községi s kerületi iskolai székely, — mind még annyi nagy fontosságú functio, melynek csak valamennyire is türethető végrehajtására sokkal több értelem s miveltég szükséges, mint a mennyit eddigi népiskoláink adhattak. De magok a polgári foglalkozások is, hogy a nép szükségének megfeleljenek, azt a megszaporodott s a közmiveltég, haladásának arányában folyton növekedő közterhek viselésére képebbé teyék, a mezői gazdaságban, mester-ségekben egyaránt nagy haladást igényelnek, mit ismét csak a jó iskolák által érhetni el. Valamint pedig csak e foglalkodások helyes, észszerű végzése adhat jöfötet a népnek: úgy nagy részben magának az országnak jövő sorsa is attól függ, miként él a nép a választási joggal? Tapasztalatunk eléggé meggyőzhetnek, hogy az eddigienél sokkal nagyobb miveltég szükséges a népben, hogy helyesen részt vehessen a politikai életben választásai által a község, a megye s az országgyűlés számára, s e választásokat ne az általa át nem értett kories-jelszó, ne a bor és pálinka, hanem a választandó egyén képességéről való meggyőződés intézze.

Ki nem látja tehát az iskola, s népnevelés oly módon való javításának szükségét, hogy az legalább némi mértékben önállólag is gondolkodni tudó embereket legyen képes nevelni? A szükség, az elterendő cél nem lehet vitatargya. De a jó népiskola létesítésében mennyi

kérdés vár még megoldásra, a kényszer-iskoláztatástól kezdve a tanítóképezdékig, hogy ezekből mennél rövidebb idő alatt elégséges, jól kiképzett tanítókkal láthassuk el az iskolát! Milyen mértéke szükséges a politikai képzetségnek magoknál az e képezdéből kikerült néptanítóknál is, hogy helyes politikai alapfogalmakkal, az államélet, s a törvények elégséges ismeretével bírjanak a nélkül, hogy — mi hivatásuknak is ellenére volna — államférfiakká neveltetnének; de mégis előnyösen elős-senek azon néptanítóktól, kik mai napság fájdalom, épen a magyarajku községekben oly nagy számmal játszák a demagógok és csapszéki kortesek szerepét. — És ezeken felül kérdés igényel még megtejtést a felsőbb nép-, vagy legalább ismétlő-iskolák, s a polgári iskolák körül, melyeknek szükségét bővebben bizonyítgatni merő idővesztegetés volna, mindenki meg lehetően győződve, hogy bár száma elégséges, képzetségre jó neptanítókkal fogunk is birni, a nép közmiveltégének emelésében csodákat azok sem fognak miveltetni, míg a nép túlnyomó része csak három elemi osztályból merít belü miveltését, s nagyobb számu felsőbb nép- és polgári iskoláink nem lesznek.

Még csak egy pontot akarok érinteni a népoktatás köréből. A népnevelés nálunk századokon keresztül a legújabb korig kizárólag az egyház kezében volt. A jelenkor ezt nem tűrheti tovább. Az államnak mindenoldalulag mivelt polgárokra van szüksége, minél fogva nemcsak jogában áll, de kötelessége is, befolyani az iskolára, a nélkül azonban, hogy arra monopoliumot gyakorolna. Nem ereszkedem be mélyebben a nagy fontosságú kérdésbe, s inkább csak jelzem, hogy rendezetlen azon viszony sem maradhat, melyben az állam és egyház egymással szemben áll az iskolára nézve. — Legyen elég csak annyit mondanom, hogy mennél könnyesebb e viszony; mennél nagyobb bajok érhetnek onnan, ha a társadalom e két hatalma mereven, hivatkozva a maga jogaira, nem volna hajlandó valamely compromissumra lépni, annál nagyobb óvatosságra van szükség. Az állam nem adhatja ugyan fel a maga jogait, hacsak ön-maga nem akarja megdőteni létalapját; de másrésztől óyakodnia kell az egyházat kétségbeeselt harcra ingerelnie, melynek kimenetele nem lehetne ugyan kétséges az államra nézve, de a diadalt csak egyelőre kiszámítatlan áldozatok árán vásárolhatna meg. Nem szabad ugyan feladni a legfőbb elveket, melyeken az egész új-kori állameszme nyugszik; nem szabad elmulasztania kötelességét, mely szerint az iskolára teljes mértékben kell gyakorolnia befolyását; de egyszermind ügyelnie is kell, nehogy az egyházal, mely eszközökben néha túlmerész, az emberiség mondhatatlan kárára, harcba keveredjék; s azért legszentebb kötelesség megvizsgálni komolyan és lelkiismeretesen, hol van s meddig terjed a jog, s mit igényel tenni a közjó?

De azt veszem észre, hogy talán már is túlhaladtam azon korlátokat, melyek közt megnyitó beszédemnek kellett volna tartózkodnia. És azért átsikolva a középiskolák czélyszerűbb berendezésének, az ugynevezett érettségi vizgák jobb modozatának s a nyilvános nőnevelés az államra is nagy hatású emelésének oly igen fontos kérdéseim, még csak arról néhány szót, mily nagy feladatai lesznek e közoktatási tanácsnak a főiskolák, az egyetemek körében. Mert, hogy e téren nagy reformokra van szükségünk, senki sem fogja tagadhatni, ha meggondolja, mily csekély nálunk a főiskolák eredményezése, összehasonlítva a jobb külföldi főiskolákkal; pedig még azok sem érték el a főkély netovábbját.

(Vége köv.)

Szent-Gericze, június 4.

Ma vala körünkben Fekete Pál ur — a már országzszerető ismeretes — vándor-vinczellér, kit a magas kormány a gazdasági egyesülettel egyetértve a végre utaztat az országban, hogy a nevezetesebb bortermő vidékeken a népet gyakorlatilag utasítsa az iránt, miként kell szőlőjét okszerűen mivelti. Alig érkezett meg, eszperest Farkas György, kihez utasitva volt, egybehivatva házához a község vagyonos és értelmes boros gazdái, kik között voltak: ifj. Gál Zsigmond, Boros Elek, Csupor János, Cseh József, Sárosi Lajos és többen. Fekete ur azonnal megkezdte oktató előadását, apróra megmagyarázva a szőlővel való okszerű bánást, a fajok előnyeit, a különböző miveltési módokat, egyiknek és másikkal előnyét, s hazánkban és viszonyaink között alkalmazható voltát; elbeszélte, mily nagy befolyása van a bortermelésnek a nép vagyonosodására nézve, minő előítéletek léteznek az e téren való javító újítások ellen sat. Az elméleti előadás után a részvevő birtokosokkal kiment a helyszínére, a közelebbi szőlőhegybe, s ott az előadott miveltésmódokat gyakorlatilag is megmutatta, a hozzá intézett kérdésekre meggyőzötölág felelt, maga is kérdéseket tett, az adott feleleteket és szakmájába vágó több statisztikai adatot feljegyzett.

A megnevezett birtokosok a szent-gericzeiek értelmiségét képviselték, mind oly férfiak, kik gazdaságuk minden ágába már évtizedek óta sikeres reformokat hoztak be, practicus gazdák, kik olvaknak is, egyszermind, s a hazába szétjárva, szakmájukban hasznos tapasztala-

* Nagyon helyesen. Ma úgy sem közölhetjük volna — különben is hozzá akarunk szólni tüzetesen. Szerk.

lásokat szerezték; örömmel jegyzem meg, hogy e birtokosok tudásvágya Fekete ur magyarázatai által teljesen ki volt elégtve, azokat elméletileg helyeselték, gyakorlatban kivihetőknék, sőt kiviendőknek nyilatkoztatták. Szeretik -- ugymondának -- hogy nem a theoretizál hasznos, hanem egy-két szó után a praxista száll, s valószínűsághoz hasonló új dolgokat beszél el röviden és nagy tekintetű nélkül. A kirándulás bevégeztével F. ur azon ajánlatot tette, hogy az ő közbenjárására a magas kormány oly gazdának, hol jó fajta szőlőből kívánunk új szőlőt plántálni, szaporítani vagy javítani, a jövő őszi és tavaszon csekély árban kész gondoskodni, sőt a szegényebbeknek ingyen is fog adni, valamint azt is ajánlotta, hogy az okszerű szőlőművelést megtanulni vágyó ifjakat kész ingyen oktatni, s a szegényeknek élelemről és szállásról is gondoskodást fog eszközölni.

Fekete ur megjelenése, s falunak értelmiségevel egy az egész közönségre nézve fontos gazdasági ágban folytatott beszélgetése tanúságos és általában jó halást tett a népre. Ohajjuk, hogy az elhittett mag hasznos gyümölcsöt teremjen. A börtömből Szent-Gericsének átalános, állandó és biztos pénzforrása. A ki a jövődelemforrás gyarapítására munkálkodik, a közönség javát eszközözi. Minden ide czélzó törekvés hála érdemes. S mi valóban nem titkolhatjuk el a gazdasági egyesület és kormány iránti elismerésünket azon figyelemért, hogy a népkor épen e sarkalatos jövedelmi forrása bővítését tűzte céljául a derék szakférfi utaztatásával. Nem kételkedünk benne, hogy a mint a birtokosok élénk tanulni vágyást mutattak, s készek szőlőtermelésükben hasznos javításokra: ugy Fekete ur is a tett igéretet valószínű fogja, s így közönségünkben megfordult a szőlőtermelés terén előidézendő sikerek által teendő emlékeztetése.

Egyik birtokos.

KÜLFÖLDI HIREK.

London, június 6. Granville és Gladstone a parlament mindkét házában következő nyilatkozatot tettek: Fél vagyunk hatalmazva constataálni, hogy az Unió kormányára bélégegyeztet abba, miszerint a pótcikkre vonatkozó szerződés megkötése a közvetett károk iránti igények végleges megoldása gyanánt tekintessék. (Élénk tetszés.) Ennek folytán ford Russel visszavonja határozati javaslatát. Gladstone és Granville még nem emelték ki a közvetett károk iránti igényeket, minthogy azok visszavonása a pótcikktól elfogadásától van főlétező.

Páris, jun. 6. A "Temps" a strassburgi nemzetőrség övását teszi közzé, mintha a vár védelme nem lett volna kitarló. Ulrich tábornok saját kérelmére nyugdíjaztatott. A portugali király má meglátogatta Thierst.

Berlinből írják, hogy Humbert koronah. és neje 6-an esti 7 órakor onnan elutaztak. A császár, a koronah. és királyi hercegek és hercegnők magas vendégeiktől a pályaudvarban bucsuztak el, hol még más kiünő személyek is voltak.

Konstantinápoly, jun. 6. A Rusztukban közelbbről dühöngött vihar 500 házat rongált meg. — Az Odessában kiütött cholera ellen övintézkedések tettek.

Mint Bukarest-ből 5-ről jelentik, a dohánygyed-

árságssá behoztala közetkeztében a dohánytermelők az igazgatóság által arra hivatnak föl, hogy készleteiket megfizetés mellett szolgáltatassák át.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 10. 1872.

— **Lónyay gróf miniszterelnök és Tisza Lajos közlekedési miniszter urak holnap érkeznek városunkba délelőtt külön vonattal. Elfogadásra nagy előkészületek. A honvédség kerületi főparancsnoksága ugy fogadja Lónyay grófot, mint honvédelmi minisztert díszszázzal stb.**

— **Városunkat nagy veszteség érte, elveszté Makoldi Sámuel h. polgármesterében egyikét legderékabb polgárainak. Az elhunyt férfiú sokoldalú szép műveltségénél, hosszas szolgálati tapasztalatainál fogva sok érdemeket szerzett a közérdek körül s ezért párt és nemzetiség különbség nélkül közszerepet- és tisztelben állott. Tettei nevét fenn tartják polgártársai halás emlékében. Béke lengjen a jó polgár és hazafi, a művelt, tudományos férfiú hamvai felett! Mélyen megszorodott családját meg vigasztalja a tudat, hogy a Makoldi Sámuel-hoz hasonló férfiak nem halnak meg egészen, szellemük köztünk van még akkor is, midőn a halandó test már végkép szétporlott. Áldás emlékére!**

— **Bittó István igazságügyminiszter állítólag beadta lemondását. Utódaul — jól értesült körökben — Fabinyi Theophil semmisítőszéki bírót emlegetik.**

— **A m. k. honvédségi „Ludovica-académiá"-ban a tisztképző és tisztifolyam részére polgári tanárok és tanítók által betöltendő tanszékekre a m. k. honvédelmi ministerium pályázatot hirdetett, melynek feltételei a Bdp. Közl. hivatalos hírdetéseit közt olvashatók.**

— **Fogarassy Mihály erd. kath. püspök önmaga 500 frtot adományozott a gyergyó-szárhegyi tűzkárosultak javára.**

— **Az Internationale ügyében Berlinben tartandó értekezletre az igazságügyminiszterium részéről Fabinyi Theophil, semmisítőszéki bíró küldetett ki képviselőül. Fabinyi ur már Bécsbe utazott, hogy a jun. 9-én ott tartandó előértekezletben résztvegyen. Onnan az osztrák megbízott kíséretében megy Berlinbe.**

— **Prielle Kornelia és Szerdahelyi Kálmán a pesti művészpár közreműködésével f. hó 17-én a színházban tartandó jótékony előadásra az előkészületek folyamában vannak. Közönségünk tehát élvezetes estvének nézhet elébe.**

— **A horvát értekezlet jun. 7-én véget ért, s az értekezlet horvát tagjai már vissza is utaztak Zágrábba. Az értekezlet tárgyat a horvát országgyűlést megnyitói királyi leirat is képezte, melyet végleg megalapítottak. Gr. Lónyay miniszterelnök Bécsbe utazott előterjeszteni a felségének a megállapodásokat a horvát ügyekben és a kir. leirat tervezetét. Mint hírlík, horvát banna gr. Pejaosevics László fogna kinevezetteti, Vakanovics pedig a belügyminiszteriumban az osztálytanácsos lenne. A horvát országgyűlés egyelőre meg fog nyitlatni, de hogy meddig fog működése tartani, az attól függ, milyen álláspontot foglal el a győztes horvát ellenzék. Ha**

a mérséklet és higgadság győzni fog, akkor az országgyűlés hozzá foghat a sürgető kérdések és reformok megoldásához, ellenkező esetben ismét nem folytathatja munkálkodását. — Egy jun. 8-ki zágrábi távirat szerint a nemzeti párt elhatározta, hogy kész a magyar országgyűlésre kormánypartit tagokat választani.

— **Az unitárius vallásközönség f. évi jun. 30-ik napjára Kolozsvárra összehívott zsinati főtanácsának megtartása idei sept. 1-5-ö napjára halasztatott. Miről a zsinati főtanács tagjai azzal a felkéréssel értesítettek: hogy az e szerént f. évi sept. 1-5-ö napján megnyitandó zsinati főtanácson minden további meghívás bevárása nélkül megjelenni sziveskedjenek. Kolozsvárt, 1872. jun. 6-án. Az unitárius vallásközönség egyh. képv. tanácsa megbízásából: Pap Mózes, egyh. főjegyző.**

— **Vasuti szerencsétlenség. E hó 5-én éjjel Versetznél a Baziás-felől indult vegyes-vonat egy szemközti jövő tehervonattal összeütközött. Az előbbi vonat gépeze és főkonduktore, az utóbbinak pedig konduktore azonnal meghaltak, gépeze és futója pedig nehéz sebet kapott. Ezenkívül sok vagon összeroncsolódott. Szerencse, hogy az utasoknak nem történt bajok. A vizsgálat meg van indítva, hanem ezek nem szoktak érelyesen folyni.**

— **Százados ünnepélyt ül nemskára a munkácsi gör. kath. püspök. E püspökségnek Ungvárra való áttételét 1774-ben kérelmezték. Mária Terézia megadta erre az engedélyt 1775-iki június 6-án; két évvel később a káptalan és theologiai kar jött Ungvárra, Baosinszky András püspök pedig 1780-ban ment át véglegesen Ungvárra.**

— **A kolozsvári m. kir. jogakademia az 1872. tanév második felében az írás- és szóbeli vizsgák következő napokon fognak megtartatni. Írásbelik: július 5-én Ethika, Nemzetgazdaságtan, Osztr. polgári törvénykönyv, Perrendtartás; 13-án Pandekták, Magyar magánjog, Pénzügytan, Statistika; 18-án Egyházi jog, 20-án Bányajog, Magyar állam- és jogtörténet. Szóbeliek: július 8. és 9-én Nemzetgazdaságtan, 8. és 9-én Perrendtartás, 10- és 11-én Ethika, 10- és 11-én Osztr. polg. törvénykönyv, 15. és 16-án Magyar magánjog, 15. és 16-án Statistika, 17. és 18-án Pandekták, 17. és 18-án Pénzügytan, 22. és 23-án Egyházi jog, 24. és 25-én Bányajog, 26-án és 27-én Magyar állam- és jogtörténet. Július 28-tól 31-ig jogtörténelmi és bírói államviszág fognak tartatni.**

— **Hadgyakorlatok. Augusztus hó vége felé Arad és Temesvár közt nagyobbserű csapatösszpontositások és hadműveletek fognak történni, melyeken az aradi és temesvári helyőrségek, honvédségi-csapatokkal egyesülten fognak működni. — A honvédség részéről részt fognak venni a manoeuvreknak: A II. és VI. dandár és ezeknek két szőrőveg-ítege, a 7. (mezőturi) 9. (szalon-tai) 11. (aradi) 12. (borosjenői) 15. (lippai) 17. (oravicai) és 18. (lugosi) honvédszázaljak, továbbá a nagybecskereki, szent-miklósi, gyulai, csákovári, mezőturi és aradi honvéd-huszár századok, valamint a műszaki csapatok osztályai.**

— **Matejkó jeles lengyel festész, kinek „az utolsó lengyel országgyűlést" ábrázoló nagyhatású műve Pesten is ki volt állítva, a bécsi világiállásra ismét**

egy nagyszerű festményen dolgozik, mely Báthory István lengyel királyt ábrázolja a Wielki-Luki táborban. E kép, mint Matejko minden műve szép stílyban van fogalmazva; a kompositió gazdag csoportozatait pedig díszöltönyök is emelik, s minthogy e jelenet szabad ég alatt van, e festmény csaknem minden eddigi művét fölülmulja. Az előtérben a király ül sátra bejáratánál, lábai alatt a fehér havon medvebőr terül el; előtte az orosz követ hajlong békét könyörögve; oldál áll Possevin, a király befolyásos tanácsosa, míg a háttérben Zamoyski kancellár hatalmas alakja tűnik fel.

— **A es. k. belügyminiszterium közlése szerint a Marhavész f. é. május hó 3-tól egész 20-ig Gácsországon a flumáci, borszóczevi, zaleszcevi és przemyslanyai járásokhoz tartozó Tlumacz, Wolkowce, Sapahow, Biszatynce, Skowiatyn, Furiapol, Winiatince, Hohihrad, Lisowce; Duplisko, Torskie és Fanczyn községekben uralgot, a többi osztrák tartományok vészmentesek.**

— **(Necrolog.) Özevgy Dobokai Antalné, született lövetci Tokus Károlyna és a megboldogultnak távollévő fia; ugy a magok, mint a közel- és távollevő rokonok nevében szomoruan jelentik, a jó testvérnek és illetőleg édes anyának öz. Biró Miklósnának, született Tokus Annának, folyó hó 6-án reggeli 8 órakor, 66 éves korában, a halotti szentségeknél áhítatos felvétele után, történet gyászos kimúltát. A boldogultnak földi része a sétatéri utczában 21-ik sz. a. levő szállásáról ezen hó 8-án délután 4 órakor fog a köztemetőbe elkisérletni; lelkéért az engesztelő áldozat pediglen e hó 10-én d. e. 10 órakor fog az óvári Szt-Ferenczek templomában az egek urának bemutatlatni. Kolozsvárt, június 6. 1872**

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Június 8-ról: 5% Metallikus 64.80. 5% Nemzeti kölcsön 72.25. 1860-diki államkölcsön 104.—. Bankrészevények 842. Hitelrészevények 339.50. London 111. 70. Ezüst 109.70. Cs. kir. arany 5.38. Napoleondor 8.93.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 81.90. Temesi 80.25. Erdélyi 80.—. Horv.-Slavon 84.—.

Felölös szerkesztő: Sándor János.

NYILTTÉR.

[19-40]

Titkos betegségeket
és
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt)
gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett
HANDLER MÓR
orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.
Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.
Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám, 1-5-ö emelet 14. sz.
Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Hirdetmény.
A földi dohány nagyüzem-állomás beállítását végző **aug. 12-én június 2-án** délután 12 órakor a harmadik irásbeli pályázat fog tartatni, és minitán a két előbbinél kezdő eredmény nem volt, az említett nagyüzem mindaddig házalag fog kezelletni, míg annak kedvezőbb feltételek mellett átvételére vállalkozó nem találatik.
A szabályosan kiállított irásbeli ajánlatok a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság elnök-ségénél a fennmirt időig beadandók.
Mi felől az érdeklődők ideit: 915. és 8563 számok alatt kibocsátott hirdetmények koposzában értesítettek.
A nagy. kir. pénzügyigazgatóságtól.
Kolozsvárt, 1872. június 3-án.

Sz. 3108—1872. polg. Hirdetmény.
A segessvári királyi törvényszék részéről szemmel közhírré tétetik, miszerint a felek képviselőre jogosított dr. Wolf Móricz, köz- és váltó-ügyvéd, Segessvárt szabad királyi városában vette lakhelyét s nyitotta meg ügyvédi irodáját.
A királyi törvényszéknek Segessvárt június 1-én 1872. tartott üléséből.

Bevásárlása, eladása és becsereleése
minden létező állampapír, elsőbbségi kötvény, sorsjegy, vasuti-, bank- és ipar-aktiáknak, Couponok beváltása.
Megbizások a es. kir. börzére
készpénz — vagy 10% előre fizetéssel teljesítetnek.
Mindenféle sorsjegyek
havi részletfizetések mellett 5 frtot föléle eladotnak.

Rothschild és Társa
Opernring 21.
— **BÉCS.** —
20-ad részletjegyek
minden húzásra érvényesek
további utánfizetés nélkül
es. kir. osztrák államsorsjegyre 1839-ből 10 ft.
es. kir. osztrák államsorsjegyre 1860-ből 8 „
es. kir. osztrák államsorsjegyre 1864-ből 8 „
magyar nyereménysorsjegyre 1870-ből 7 „
török vasuti sorsjegyre 1870-ből 4 „
(36 húzásra érvényes)

Végladás!
A CUCZENBERGER PÁL
cég alatti
nürnbergi-diszárú és porcellán-kereskedés
Kolozsvárt, főtér, br. Radák-ház alatt,
üzlet megszüntetés következtében,
a folyó 1872. év aprilis hó 19-dikétől kezdődőleg,
tetemesen leszállított áron,
végeladásra kerül.

Főbb czikkkek:
Több száz pár női- férfi- és gyermek-czipő, brünello-kelme és bőrből.
Férfi kalapok: posztó-, filcz- és szalmából.
Utazó-, lovagló-, vadász- és halász-eszközök.
Bőröndök, utitáskák, sétatárcsák, esernyők.
Péncz- és szivar-tárcsák; tajtékpipák és szipkák.
Nagy karisbadi porcellán-raktár; étkező-eszközök.
Talmi-arany diszcsikkkek.
China-ezüst tárgyak
Pipere-czikkkek.
Nagy mennyiségű
gyermek-játékok.
Pipere-szappanok, hajkenőcsök, illatszerek, fogpépek, fogsopok, fésűk, kefék sat. és számtalan más, a közéletben minden perczen szükséges tárgyak.

Szerencse-ajánlat.
Rendkívül előnyös
!!Szerencse és áldás Cohnnál!!
a hamburgi államtól biztosított nagy pénzkiorsolás
1 millió 889,900 talléron fejtül.
Ez az előnyös pénzkiorsolás most nyereményekkel ismét tetemesen szaporított, csak 60,500 sorsjeggyel bír, s kevés hólatt 7 osztályban kövélkező nyereményeket biztosan nyerhetni: u. m. 1 nyeremény esel. 100,000 tallér, különösen 60,000, 40,000, 24,000, 16,000, 10,000, 3-szor 8000, 3-szor 6000, 4-szor 4800, 1-szer 4400, 8-szor 4000, 9-szer 3200, 10-szer 2400, 26-szor 2000, 5-szor 1600, 53-szor 1200, 104-szer 800, 6-szor 600, 2-szer 480, 206-szor 400, 256-szor 200, 6-szor 120, 340-szer 80, 14,612-szer 44, 40, 16,240-szer 20, 8, 6, 4 és 2 tallér.
Az első osztály nyeremény-huzása hivatalosan
folyó é. JUNIUS 19. és 20-kára
van határozva, és erre
az egész eredeti sorsjegy ára csak . . . 3 1/2 ft o. ért.
a fél . . . 1 1/4 ft o. ért.
a negyed . . . 1 ft o. ért.
s ezen eredeti sorsjegyeket (nem a tiltott igérvényeket vagy magán sorsjegyeket), az összegnek bankjegyekben beküldése mellett a legtöbb legmagyobb vidékekre is azonnal megküldött at megrendelőknék.
A hivatalos nyeremény-lajstrom és a nyeremények megküldése a huzás után azonnal történni minden érdeklőnek, pontosan és titoktartás mellett.
Üzletem tudvaleg a legérgebb és legszerencsésebb, mert a résztvevők máta mar 100,000, 60,000, 50,000 talleros legmagyobb, többször 40,000, 20,000, igen gyakran 12,000, 10,000 talleros nyereményeket, s legtöbb a f. é. május havi húzásokba 80,000 talleron feljül nyertek, a mint ez hivatalos nyeremény-lajstromok bizonyítják.

Cohn Láz. Sam. Hamburgban,
fő-iroda, bank- és váltóüzlet.